

การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยกระบวนการบริหารจัดการ

รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เพ็ญศิริินภา

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การมีส่วนร่วมของชุมชนในงานสาธารณสุข

- ▶ อดีต การดูแลสุขภาพภาพ กระทำโดยคนในชุมชนช่วยเหลือกันเอง
- ▶ เมื่อการแพทย์แผนตะวันตกเจริญขึ้น การดูแลสุขภาพเน้นการรักษา รพ.เป็นศูนย์กลาง กลายเป็นบทบาทของเจ้าหน้าที่ ทำให้บริการสุขภาพ ครอบคลุมประชากรได้น้อย ใช้งบประมาณสูง
- ▶ การจัดบริการสุขภาพที่ยึดนโยบายจากส่วนกลาง/ภาครัฐ ทำให้บริการไม่ สอดคล้องกับปัญหาและแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชนไม่ได้
- ▶ ภายหลังมีความพยายามเน้นการป้องกันโรคเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการกระจาย อำนาจจากส่วนกลาง และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนด บริการสุขภาพที่สอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของคนในชุมชน นั้น ๆ

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564)

มียุทธศาสตร์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ

- ▶ ยุทธศาสตร์ที่ 1: เร่งการเสริมสร้างสุขภาพคนไทยเชิงรุก มีวัตถุประสงค์หนึ่ง ที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งของ บุคคล ชุมชน ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมให้มีศักยภาพ... สามารถช่วยเหลือดูแลตนเองและชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการสร้างและจัดการระบบสุขภาพ
- ▶ ยุทธศาสตร์ที่ 3: พัฒนาและสร้างกลไกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกำลังคนด้านสุขภาพ มีวัตถุประสงค์หนึ่ง ที่มุ่งสร้างเครือข่ายกำลังคนด้านสุขภาพ ที่ประกอบด้วยภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน

(คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ, 2560)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)

▶ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม:

มีเป้าหมายที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทย ทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสุขภาพ (WHO, 1999)

- ▶ การมีส่วนร่วม คือความร่วมมือของประชาชน
- ▶ การมีส่วนร่วม คือ การเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ
- ▶ การมีส่วนร่วม คือ การเสริมพลังของประชาชนในการบริหารจัดการโครงการพัฒนา สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองและชุมชน

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การพัฒนาสุขภาพ

- ▶ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ที่จะร่วมตัดสินใจและลงมือปฏิบัติในเรื่องที่ส่งผลต่อสุขภาพของตนเอง
- ▶ ช่วยเพิ่มความครอบคลุม
- ▶ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ
- ▶ ช่วยเพิ่มประสิทธิผล
- ▶ ช่วยเพิ่มความเสมอภาค และ
- ▶ เพิ่มศักยภาพและการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชน ตามลำดับกิจกรรม การดำเนินงานในชุมชน (WHO, 2013)

- ▶ การประเมินความต้องการ
- ▶ การวางแผน
- ▶ การระดมการขับเคลื่อน
- ▶ การฝึกอบรม
- ▶ การลงมือดำเนินงาน
- ▶ การติดตามกำกับและประเมินผล

ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ภายใต้ ข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้ (WHO, 1991: 17)

- ▶ **ชุมชน** รู้และเข้าใจดีในปัญหาสุขภาพของตนเอง
- ▶ **ชุมชน** มีทักษะและความรู้ที่จะแสดงบทบาทในการพัฒนาสุขภาพได้
- ▶ **เจ้าหน้าที่** มีความมุ่งมั่นอย่างแท้จริงที่จะส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพ

หัวใจของการบริหารกระบวนการมีส่วนร่วม หรือ 4S

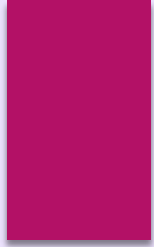
- ▶ **Starting Early** หรือ การเริ่มต้นให้มีส่วนร่วมเร็ว
- ▶ **Stakeholder** หรือ ครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ▶ **Sincerity** หรือ ความจริงใจ
- ▶ **Suitability** หรือ วิธีการที่เหมาะสม

หัวใจของการบริหารกระบวนการมีส่วนร่วม หรือ 4S (ต่อ)

- ▶ **Starting Early** หรือการเริ่มต้นเร็ว ได้แก่ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ระยะเริ่มแรก โดยมีการให้ข้อมูล การกระตุ้นให้เกิดความคิดเห็น และมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก่อนการตัดสินใจ
- ▶ **Stakeholder** หรือครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง จึงต้องมีการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ให้ครอบคลุม และจัดให้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกกลุ่ม

หัวใจของการบริหารกระบวนการมีส่วนร่วม หรือ 4S (ต่อ)

- ▶ **Sincerity** หรือความจริงใจ หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่น ต้องจัดกระบวนการด้วยความจริงใจ เปิดเผย ซื่อสัตย์ ปราศจากอคติ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารสองทางอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะมีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างเพียงพอ ตอบสนองต่อความสงสัยของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ▶ **Suitability** หรือวิธีการที่เหมาะสม การเลือกวิธีการหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับโครงการ ชุมชน และหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ ต้องทำการวิเคราะห์สถานการณ์และเลือกกระบวนการมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และมีการดำเนินการด้วยความจริงใจ

“**ในที่นี้เน้นหลักการเริ่มเร็ว ด้วยการให้
ภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การ
วางแผนป้องกันและควบคุมโรคติดต่อใน
ชุมชน**”

ชุมชนสุขภาพดี

ความร่วมมือของชุมชน

ความสำเร็จ

แผนหรือโครงการแบบมีส่วนร่วม

การได้รับและใช้งบประมาณที่เหมาะสม

อุปสรรคสำคัญ

จะเขียนโครงการ
อย่างไรให้ได้รับการ
สนับสนุน

เขียนโครงการไม่ยาก ถ้าเข้าใจ

ถาม-ตอบ เพื่อเขียนโครงการ

เลือกปัญหาสุขภาพสำคัญ
มาทำโครงการ

ชื่อโครงการ

ทำไมจึงต้องทำโครงการนี้

หลักการและเหตุผล

ทำเพื่อให้เกิดผลอะไร

วัตถุประสงค์

ทำอะไรให้เกิดผลที่ต้องการ

วิธีดำเนินงาน

ถาม-ตอบ เพื่อเขียนโครงการ (ต่อ)

ทำอย่างไรให้เกิดผลที่ต้องการ

- มีกิจกรรมอะไรบ้าง
- ทำเมื่อใด นานเท่าใด
- ใช้ทรัพยากรอะไร จากไหน
- ทำโดยใคร

วิธีดำเนินงาน

- กิจกรรมในโครงการ
- ระยะเวลา/ปฏิทินโครงการ
- งบประมาณและแหล่งงบ
- ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน

ต้องประสานงานกับใคร

คน/หน่วยงานที่สนับสนุน

ได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่

ตัวชี้วัดความสำเร็จ
และวิธีการประเมินผล

ทำโครงการเสร็จแล้วได้ประโยชน์อะไร

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

โครงการที่เขียนแล้ว ไม่ประสบความสำเร็จ

- 1) ปัญหาไม่ชัดเจน อ่อนความสำคัญ
- 2) หลักการ + เหตุผล ไม่หนักแน่น
- 3) ขาดข้อมูลสนับสนุนอ้างอิง
- 4) ไม่ทันกาล ไม่ทันสมัย
- 5) วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน คลุมเครือ
- 6) วิธีการเป็นไปได้ยาก ทำตามไม่ได้

โครงการที่เขียนแล้วไม่ประสบความสำเร็จ (ต่อ)

- 7) ไม่เห็นประโยชน์ที่ชัดเจน
- 8) แผน งบประมาณ ไม่สัมพันธ์กัน ไม่สมเหตุสมผล ไม่ตามเกณฑ์
- 9) การนำเสนอ/การเขียน
  - ไม่ต่อเนื่อง
  - ไม่เรียงลำดับ
  - ไม่กระชับ
  - ใช้ภาษาพูด

Helpful
Tips

เทคนิคการเขียนโครงการที่ดี 3 ร.

- **ริเริ่ม** อะไรใหม่ๆ อาจเป็นแนวคิดหรือการปฏิบัติที่อาศัย การมีส่วนร่วมของหลายๆ ฝ่าย ที่เรียกว่า พหุภาคี เพราะงานจะทนทานยั่งยืนไม่พับฐานง่าย
- **เรียนรู้** ร่วมกันในกลุ่มหรือชุมชน เริ่มตั้งแต่แลกเปลี่ยน ความคิดในขั้นริเริ่ม พอถึงขั้นลงมือ ก็ร่วมกันลองผิดลอง ถูก จะทำให้ค้นพบแนวทางเหมาะสมชัดเจนจริงๆ

เทคนิคการเขียนโครงการที่ดี 3 ร. (ต่อ)

- **ร่วมแรง** คือ การระดมความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ โดยยึดความอยากสร้างชุมชนสุขภาพดีมาเป็นหัวใจสำคัญ **กลเม็ดสำคัญ** คือ ถ้ามีการดึงกลุ่มคนที่เป็นเป้าหมายในการทำโครงการมาร่วมลงมือทำแผน/โครงการกับเราด้วย งานยังมีโอกาสเดินหน้า

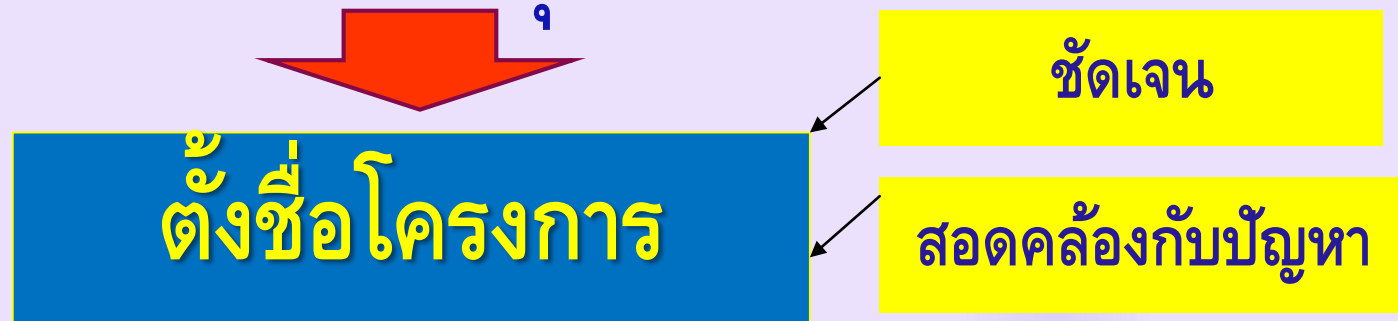
แนวทางการเขียนโครงการป้องกันและควบคุมโรคในชุมชน

1. เลือกปัญหาสุขภาพสำคัญมาทำโครงการ

- ▶ จากการศึกษาข้อมูลปัญหาสุขภาพ ข้อมูลการคัดกรองความเสี่ยง ข้อมูลการเฝ้าระวังโรค ฯลฯ
- ▶ จากการทำประชาคม พูดคุยกับสมาชิกถึงปัญหาที่ชุมชนตระหนัก
- ▶ ปัญหาที่เลือกมาสามารถแก้ไข ด้วยการสร้างเสริมสุขภาพหรือการป้องกันโรคโดยการร่วมมือของคนในชุมชน

2. เขียนหลักการและเหตุผล “3 วรรค”

▶ **วรรคแรก:** บอกที่มาของปัญหา ประวัติ ข้อมูลสถานการณ์ของปัญหา
กลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

มักขึ้นต้นด้วย: **เนื่องด้วย.... หรือ ตามที่.... หรือ ปัจจุบันพบว่า....**

ตามที่ มีโรคไข้เลือดออกกระบาดในชุมชนทุกปี โดยในปีที่ผ่านมามีผู้ป่วย
จำนวน...ราย ซึ่งโรคไข้เลือดออกมีศูนย์กลางเป็นพาหะนำโรค ผลการสำรวจ
ดัชนีลูกน้ำยุงลายมีครีวเรื้อน ที่พบลูกน้ำยุงลายถึงร้อยละ...ที่ผ่านมาเน้นการ
พ่นหมอกควัน แต่ไม่สามารถป้องกันการระบาดของโรคได้เพราะครีวเรื้อน
ไม่ร่วมมือกันกำจัดลูกน้ำยุงลาย

2. เขียนหลักการและเหตุผล “3 วรรค” (ต่อ)

- **วรรคสอง:** บอกความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องทำโครงการ ทำอย่างไร
มักขึ้นต้นด้วย: **จึงจำเป็นต้อง.... โดย....**

จึงจำเป็นต้องทำโครงการชุมชน...ร่วมใจห่างไกลโรคไข้เลือดออก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกครัวเรือนให้กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ด้วยมาตรการ 4 ก. คือ เก็บบ้านให้สะอาด เก็บขยะรอบบ้าน และเก็บน้ำ/ภาชนะกักเก็บน้ำ เป็นประจำสม่ำเสมอ และกำหนดเป็นกติกาชุมชนเพื่อให้ทุกครัวเรือนร่วมมือ

2. เขียนหลักการและเหตุผล “3 วรรค” (ต่อ)

▶ **วรรคสาม:** เป็นการสรุปวรรคสอง ถึงประโยชน์ที่จะเกิดจากการทำโครงการ รวมทั้งผลกระทบที่ต่อ ยอดไปในระยะยาวหลังสิ้นสุดโครงการ

มักขึ้นต้นด้วย: เพื่อให้เกิดการพัฒนา.....ซึ่งจะส่งผลต่อ...

เพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมของคนในชุมชนและพัฒนาสิ่งแวดล้อม ไม่ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายนำเชื้อโรคไขเลือดออก ซึ่งจะส่งผลต่อการป้องกันไม่ให้คนในชุมชนป่วยด้วยโรคไขเลือดออก และชุมชนสะอาดน่าอยู่ยิ่งขึ้น

3. กำหนดวัตถุประสงค์โครงการ

- ▶ คือผลที่ต้องการให้บรรลุจากการทำโครงการ ชัดเจน สามารถวัดได้ และมีโอกาสสำเร็จได้จากกิจกรรมและระยะเวลาของโครงการที่กำหนด
- ▶ ควรมองที่ผลลัพธ์ที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาสุขภาพ เช่น พฤติกรรมเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ความเสี่ยงหรือปัญหาสุขภาพลดลง
- ▶ มักขึ้นต้นด้วย: เพื่อ..... สามารถมีมากกว่า 1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้แต่ละครัวเรือนร่วมมือกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
2. เพื่อให้มีกติกาในชุมชนในเรื่องกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่สมาชิกยอมรับและปฏิบัติ
3. เพื่อป้องกันไม่ให้มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในชุมชน

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ

อายุ
เพศ
พันธุกรรม
พฤติกรรม
วิถีชีวิต

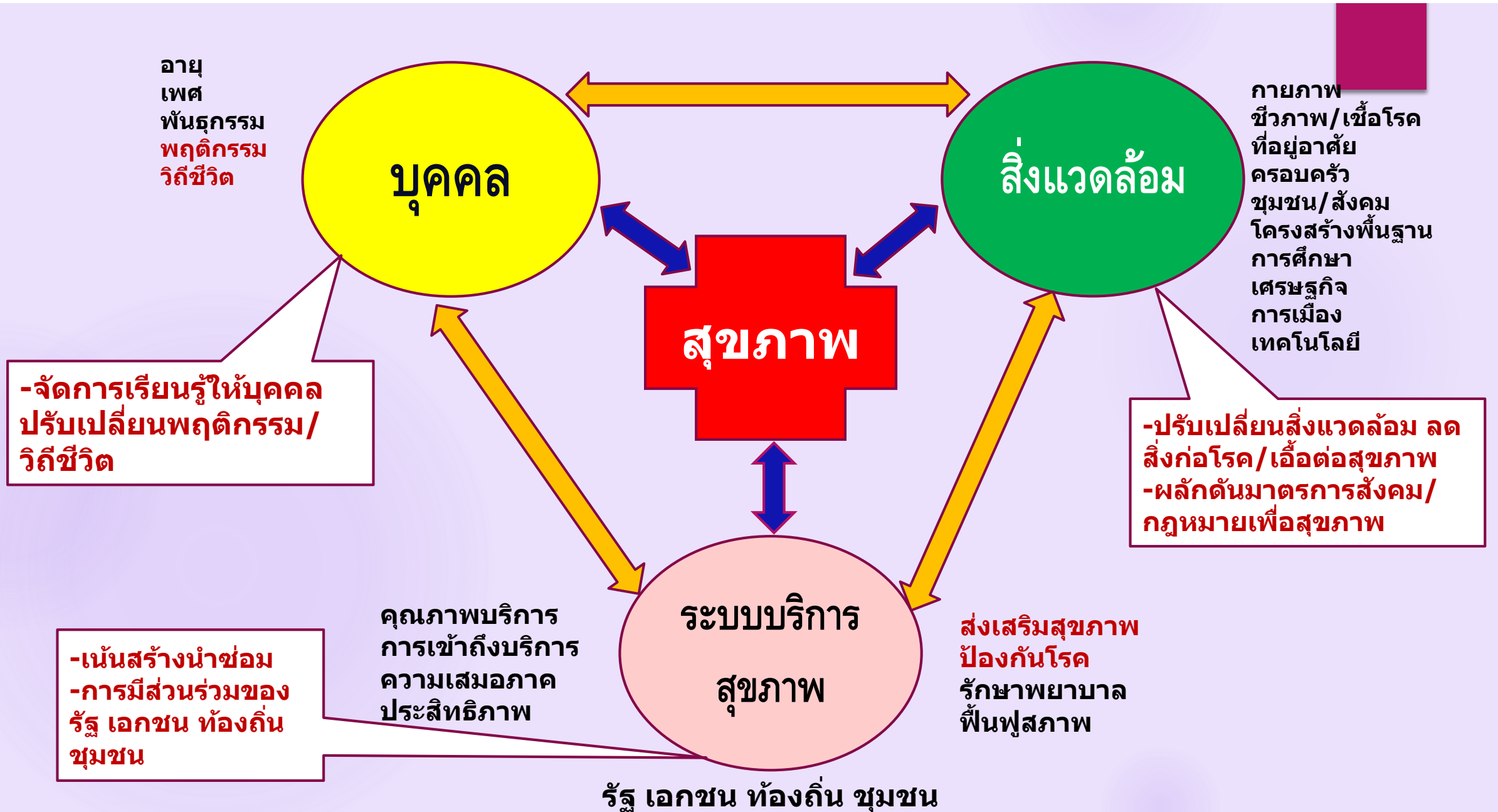
คุณภาพบริการ
การเข้าถึงบริการ
ความเสมอภาค
ประสิทธิภาพ

ส่งเสริมสุขภาพ
ป้องกันโรค
รักษาพยาบาล
ฟื้นฟูสภาพ

กายภาพ
ชีวภาพ/เชื้อโรค
ที่อยู่อาศัย
ครอบครัว
ชุมชน/สังคม
โครงสร้างพื้นฐาน
การศึกษา
เศรษฐกิจ
การเมือง
เทคโนโลยี

รัฐ เอกชน ท้องถิ่น ชุมชน

เข้าใจปัจจัยกำหนดสุขภาพ เพื่อกำหนดกลวิธี/กิจกรรมในโครงการ

4. การเขียนวิธีดำเนินงาน

- ▶ ระบุขั้นตอน และกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ
- ▶ มุ่งแก้ไขปัจจัยกำหนดสุขภาพที่สำคัญ
- ▶ สอดคล้องกับกรอบงบประมาณและระยะเวลาของโครงการ
- ▶ ผลของกิจกรรมสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์

ปัญหาที่พบบ่อยในการกำหนดกิจกรรมในโครงการ

- ▶ จัดอบรมให้แต่ความรู้ แต่ไม่เห็นพัฒนาทักษะและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- ▶ ไม่มีการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสดงพฤติกรรม หรือเพื่อลดปัจจัยสาเหตุของปัญหาสุขภาพ
- ▶ การขาดความร่วมมือ เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม ขาดการสร้างพันธมิตรสัญญา/ข้อตกลง/กติกาที่ยอมรับร่วมกัน
- ▶ ใช้กิจกรรมแบบเดิมๆ ที่ไม่ได้ผลในการแก้ไขปัญหา โดยไม่มีการถอดบทเรียน/วิเคราะห์แรงเสริม-ต้าน เพื่อพัฒนาโครงการในรอบต่อไป

การวิเคราะห์แรงเสริมและแรงต้านในการดำเนินงาน

จะช่วยให้สามารถกำหนดวิธีการดำเนินงานโครงการที่เหมาะสม
และมีโอกาสบรรลุวัตถุประสงค์โครงการได้มากขึ้น

แรงเสริม: สิ่งที่ช่วยหนุนเสริมให้โครงการสำเร็จ

▶ **ทุนของชุมชนที่มีอยู่ เช่น**

ทุนมนุษย์ - ผู้นำ/ออสส.เข้มแข็ง กลุ่มผู้สูงอายุ ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ทุนไม่ใช่มนุษย์ - โครงสร้างพื้นฐาน มีเสียงตามสายในชุมชน

▶ **มีหน่วยงาน องค์กรสนับสนุน เช่น โรงเรียน ศบส. เขต**

▶ **มีบ้าน/ชุมชนต้นแบบ**

▶ **มีกองทุนหลักประกันสุขภาพฯ มูลนิธิ สนับสนุนงบประมาณ**

แรงต้าน: อุปสรรค ข้อขัดข้องทำให้โครงการไม่สำเร็จ

- ▶ ขาดผู้นำที่เข้มแข็ง ขาดการรวมกลุ่มกัน
- ▶ ชาวบ้านต้องทำงาน ปัญหาเศรษฐกิจจึงไม่มีเวลา มองว่าเป็นบทบาทของ อสส.
- ▶ มีขยะ หรือภาชนะใส่น้ำจำนวนมากในบ้านและในชุมชน
- ▶ ความเชื่อไม่ถูกต้อง เช่น การพ่นหมอกควันเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก
- ▶ ขาดกติกาชุมชน หรือมีกติกาแต่คนไม่ร่วมมือ
- ▶ สิ่งแวดล้อมดินฟ้าอากาศ ฝนตกชุก

การนำผลวิเคราะห์แรงเสริมมากำหนดกิจกรรม

สิ่งหนุนเสริม	นำสิ่งหนุนเสริมมาต่อยอด
-มีกฎกติกา นโยบายอยู่แล้ว	
-ทุนของชุมชนที่มีอยู่ เช่น ทุนมนุษย์ – ผู้นำ/ออสส.เข้มแข็ง การ รวมตัวกันของผู้สูงอายุ มีภูมิปัญญา ทุนไม่ใช้มนุษย์ – มีเสียงตามสาย	
-มี รร.อยู่ในชุมชน -มีบ้าน/ชุมชนต้นแบบ จัดการขยะ	
-มีกองทุนหลักประกันสุขภาพฯ	

การนำผลวิเคราะห์แรงเสริมมากำหนดกิจกรรม

สิ่งหนุนเสริม	นำสิ่งหนุนเสริมมาต่อยอด
-มีกฎกติกา นโยบายอยู่แล้ว	-ทำประชาคม ทบทวนกติกา/นโยบาย ย้ำความสำคัญ
-ทุนของชุมชนที่มีอยู่ เช่น ทุนมนุษย์ - ผู้นำ/อสส.เข้มแข็ง การ รวมตัวกันของผู้สูงอายุ มีภูมิปัญญา ทุนไม่ใช่มนุษย์ - มีเสียงตามสาย	-ให้ผู้นำ อสส. แยกนำกลุ่มต่างๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมตั้งแต่เริ่มโครงการ -ค้นหาภูมิปัญญาที่ใช้ในการแก้ปัญหา เช่น ตะไคร้หอม -ใช้เสียงตามสายให้ข้อมูลความรู้ เชิญชวนทำกิจกรรม
-มี รร.อยู่ในชุมชน -มีบ้าน/ชุมชนต้นแบบ จัดการขยะ	-เชิญครู และแกนนำนักเรียนมาร่วมคิด ร่วมทำ -จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบ้านและชุมชนต้นแบบ
-มีกองทุนหลักประกันสุขภาพฯ	-เขียนโครงการขอการสนับสนุนงบประมาณและที่ปรึกษา

การนำผลวิเคราะห์แรงต้านมากำหนดกิจกรรม

แรงต้านหรืออุปสรรค	ลดแรงต้านหรือขจัดอุปสรรค
- ไม่มีกติกา หรือมีกติกาแต่คนไม่ร่วมมือ	
- ขาดผู้นำที่เข้มแข็ง ขาดการรวมกลุ่มกัน	
- ชาวบ้านต้องทำงานไม่มีเวลา	
- ความเชื่อว่าการพนมอกควันเป็นวิธีที่ดีที่สุด	
- มีขยะ วัสดุที่ไม่ใช้ทิ้งรอบๆ บ้านและในชุมชน	
- ประชาชนไม่ตระหนัก มองเป็นบทบาท อสส.	
- สิ่งแวดล้อมดินฟ้าอากาศ ฝนตกชุก	

การนำผลวิเคราะห์แรงต้านมากำหนดกิจกรรม

แรงต้านหรืออุปสรรค	ลดแรงต้านหรือขจัดอุปสรรค
- ไม่มีกติกา หรือมีกติกาแต่คนไม่ร่วมมือ	- ทำประชาคมกำหนด/ทบทวนกติกาใหม่ที่ชุมชนยอมรับและได้ผลดี
- ขาดผู้นำที่เข้มแข็ง ขาดการรวมกลุ่มกัน	- ค้นหาผู้นำตามธรรมชาติ จัดกิจกรรมสร้างทีมงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ของกรรมการ
- ชาวบ้านต้องทำงานไม่มีเวลา	- การจัดประชุมชาวบ้านช่วงเย็น/วันหยุด
- ความเชื่อว่าการพนันหมอกควันเป็นวิธีที่ดีที่สุด	- อธิบายวงจรชีวิตยุงลาย ผลเสียของพนันหมอกควัน
- มีขยะ วัสดุที่ไม่ใช้ทิ้งรอบๆ บ้านและในชุมชน	- ทำ Big Cleaning ในชุมชน
- ประชาชนไม่ตระหนัก มองเป็นบทบาท อสส.	- นำครอบครัวป่วยมาเล่าประสบการณ์
- สิ่งแวดล้อมดินฟ้าอากาศ ฝนตกชุก	- ต้องทำกิจกรรมต่อเนื่องตลอดปี

4.การเขียนวิธีดำเนินงาน (ต่อ)

- ▶ นำผลการวิเคราะห์ กิจกรรมเพื่อหนุนแรงเสริม และกิจกรรมลดแรงต้าน มาเรียงลำดับว่าต้องทำอะไรก่อนหลัง ให้มีความสอดคล้องเหมาะสม เช่น
  - ค้นหาแกนนำ และประชุมแกนนำ ประสานงานโรงเรียน
  - จัดประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาโรคไข้เลือดออกและการจัดการขยะจากบ้านต้นแบบ วางแผนดำเนินงานและกำหนดกติกาชุมชน โดยครูและแกนนำนักเรียนมีส่วนร่วม
  - ให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าว
  - จัดกิจกรรม Big Cleaning Day ในชุมชน
  - การสุ่มสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลายและรายงานผลต่อกรรมการชุมชนทุกสัปดาห์
  - ประเมินผลโครงการทุก 3 เดือน และสรุปผลเมื่อจบโครงการเพื่อรายงานกองทุน

4. การเขียนวิธีดำเนินงาน (ต่อ)

ทบทวนกิจกรรมโครงการ ว่า

- ▶ **ครอบคลุมสิ่งสำคัญ**
- ▶ **เรียงลำดับกิจกรรมก่อนหลังเหมาะสม**
- ▶ **สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพชุมชน**
- ▶ **สามารถทำได้จริงและนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ**

5.การกำหนดทรัพยากร/งบประมาณโครงการ

พิจารณาทรัพยากร/งบประมาณอะไรที่จำเป็นต้องใช้ตามกิจกรรมและจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

▶ สอดคล้องกับระเบียบและเกณฑ์ของกองทุน

เช่น จัดประชุม/อบรม ให้ค่าวิทยากร xxx บาท/คน/ชม.

ค่าอาหารว่าง xx บาท/คน/มื้อ

ค่าวัสดุอุปกรณ์ xx บาท/คน

▶ ความคุ้มค่า คุ่มทุน

▶ การควบคุมงบประมาณและการเก็บหลักฐานประกอบการเบิกจ่าย

6. การประเมินผล

▶ **วิเคราะห์วัตถุประสงค์โครงการ** → กำหนดสิ่งที่จะวัดเพื่อตอบว่าบรรลุวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่ และจะวัดด้วยวิธีใด หรือได้ข้อมูลจากไหน

วัตถุประสงค์	สิ่งที่จะวัด/ตัวชี้วัด	วิธีการวัด/ได้ข้อมูล
เพื่อให้แต่ละครัวเรือนร่วมมือกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	ดัชนีลูกน้ำยุงลาย (HI ร้อยละของครัวเรือนที่พบลูกน้ำยุงลาย)	การสำรวจความชุกลูกน้ำยุงลาย
เพื่อให้มีกติกาชุมชนเรื่องกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	กติกาชุมชนในเรื่องกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	ผลการทำประชาคม พูดคุยกับแกนนำและสมาชิก
เพื่อป้องกันไม่ให้มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในชุมชน	จำนวน/อัตราผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกในชุมชน	รายงานจำนวน/อัตราผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ▶ ตอบคำถามว่าทำโครงการเสร็จแล้วได้ประโยชน์อะไรต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ:

1. ไม่มีคนในชุมชนป่วยด้วยโรคไขเลือดออก
2. ชุมชนร่วมมือกันจัดการสิ่งแวดล้อมไม่ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทำให้ครอบครัวและชุมชนสะอาดน่าอยู่ยิ่งขึ้น

ผังกำกับการดำเนินโครงการ

กิจกรรมตามแผน	เดือน												ผู้รับผิดชอบ	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
-ค้นหาแกนนำ และประชุมแกนนำ ประสานงานโรงเรียน	↔													
-จัดประชาคม วางแผนดำเนินงานและกำหนดกติกาชุมชน		↔												
ให้ความรู้ ปชส.ผ่านหอกระจายข่าว		←-----→												
-จัดกิจกรรม Big Cleaning Day ในชุมชน		↔				↔					↔			
-การสุ่มสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลาย และรายงานผลต่อกรรมการชุมชนทุกสัปดาห์		←-----→												
-ประเมินผลโครงการทุก 3 เดือน					↔			↔			↔			
สรุปผลเมื่อจบโครงการเพื่อรายงานกองทุน												↔		

คำถาม และข้อพิพาท

pensirinapa@gmail.com

Line id: nittaya_pensirinapa